

Projekt

**UCHWAŁA NR XIII/.../25
RADY MIEJSKIEJ W SZAMOCINIE**

z dnia 4 września 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 4¹ ust. 1-2a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) Rada Miejska w Szamocinie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Szamocin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

**GINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2026 - 2029**

WSTĘP

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) nakłada na samorząd lokalny obowiązek przyjęcia uchwałą Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który określa zadania realizowane w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Alkoholizm jest zjawiskiem nieustannie zajmującym wysoką pozycję wśród uzależnień w Polsce. Jest to istotny problem społeczny, który może dotknąć każdego, niezależnie od miejsca zamieszkania, wieku, płci, wykształcenia. W biuletynie INFOS nr 9(322) z 27 listopada 2024 wydawanym przez Biuro Analiz sejmowych czytamy: „Według opublikowanych w 2024 r. szacunków WHO w Polsce w 2019 r. alkohol odpowiadał w Polsce za 7,1% wszystkich zgonów (11,3% mężczyzn i 2,7% kobiet), co odpowiadało ok. 30 tys. zgonów, czyli 82 zgonom dziennie. Z kolei zgodnie z analizami Institute for Health Metrics and Evaluation tylko z powodu bezpośredniego używania alkoholu w Polsce w 2021 r. zmarło 22,9 tys. osób (4,4% wszystkich zgonów), co było najgorszym rezultatem w historii analiz. Liczba zgonów związanych z alkoholem dynamicznie rośnie. W okresie między 1999 r. a 2020 r. standaryzowany współczynnik zgonów na 100 tys. osób z powodu przyczyn bezpośrednio związanych z alkoholem wzrósł wśród kobiet z 2 do 11, a wśród mężczyzn z 20 do 50, co miało bezpośredni związek ze znaczącym wzrostem konsumpcji alkoholu w tym czasie. Jeżeli chodzi o częstość picia, według badań z 2020 r. codziennie lub prawie codziennie alkohol piło 7,8% badanych, 31,3% piło alkohol co najmniej raz w tygodniu, 29,0% co najmniej raz w miesiącu, a 30,3% rzadziej. Pod względem częstości picia (dni picia) konsumenci alkoholu pili go średnio przez 73 dni w roku – najczęściej piwo (61 dni) i zdecydowanie rzadziej wino czy napoje spirytusowe (14 dni). Po alkohol prawie trzykrotnie częściej sięgali mężczyźni niż kobiety (średnia 106 dni i 37 dni). Symptomy ryzykownego picia występowały u 14,2% osób. Z kolei picie alkoholu w czasie ciąży deklarowało 7,1% kobiet. Choć prawo tego zabrania, alkohol piją również dzieci. Według najnowszych dostępnych danych z badań HBSC w Polsce w 2018 r. 34,6% dzieci w wieku 11–15 lat miało już za sobą inicjację alkoholową. 15,5% dzieci w wieku 11–15 lat upiło się co najmniej raz w życiu. Wskaźniki picia i upijania się rosły wraz z wiekiem. O ile w grupie 11- i 13-latków po alkohol sięgali częściej chłopcy, to w grupie 15-latków znacznie częściej piły dziewczęta”.

Problemy alkoholowe implikują wiele skutków uzależnień, które dotyczą różnych sfer naszego życia i powodują liczne szkody: społeczne, zdrowotne, ekonomiczne, zarówno te wymierne, związane choćby z opieką zdrowotną, wypadkami drogowymi, przestępczością, jak te niewymierne – przemoc w rodzinie, sytuacja dzieci i wykluczenie społeczne. Szkody te mają istotny wpływ na zdrowie fizyczne (wg Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia) i psychiczne (alkohol wywołuje zaburzenia takie, jak m.in.: bezsenność, depresję, niepokój, próby samobójcze, zmiany osobowości, psychozę alkoholową), a ich konsekwencje dotyczą nie tylko postępującej degradacji osób uzależnionych, ale wpływają też na osoby żyjące w ich

otoczeniu. Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny zakłóca bowiem funkcjonowanie całej rodziny, jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci.

Narkomania to kolejny z wielu występujących i narastających problemów. Narkomanią określa się nadużywanie środków psychoaktywnych, potocznie narkotyków, do których zalicza się naturalne lub syntetyczne substancje, które wprowadzone w określonej dawce do organizmu ludzkiego, oddziałują na ośrodkowy układ nerwowy, powodując m.in. zmiany świadomości, percepcji, nastroju. Podobne objawy mogą powodować dopalacze oraz inne substancje psychoaktywne. Powodują nie tylko szkody zdrowotne, ale prowadzą też do degradacji społecznej, są często przyczyną wejścia na drogę przestępczą.

Sięganie po narkotyki jest konsekwencją zmian społecznych, obyczajowych, ekonomicznych, które dokonują się w naszym kraju. Zmienia się także obraz narkomana i jednocześnie obniża się wiek inicjacji narkotykowej – z narkotykami kontaktują się nawet dzieci 10-letnie. Coraz większe zagrożenie stanowią nowe, syntetyczne narkotyki.

Z analizy wskaźników podaży dotyczących powszechnie stosowanych niedozwolonych środków odurzających w Unii Europejskiej wynika, że dostępność wszystkich rodzajów substancji jest w dalszym ciągu wysoka. Łatwemu dostępowi do narkotyków towarzyszyła większa różnorodność substancji na rynku niedozwolonych środków odurzających, narażając konsumentów na szerszy asortyment substancji psychoaktywnych. Obejmują one nowe narkotyki syntetyczne, w przypadku których wiedza na temat zagrożeń dla zdrowia jest często ograniczona. Budzi to obawy dotyczące możliwości częstszego stosowania niedozwolonych substancji w ogóle oraz wyższego ryzyka związanego z niektórymi z nich. Osoby używające narkotyków mogą być bardziej narażone na szkodliwe skutki zdrowotne, m.in. na zatrucia i zgony, ponieważ konsumują, prawdopodobnie nieświadomie, substancje o większej sile działania lub nowsze narkotyki bądź mieszaniny substancji, w przypadku których interakcje mogą zwiększyć potencjalne szkody zdrowotne.

Profilaktyka używania substancji psychoaktywnych ma na celu zaprzestanie lub opóźnienie rozpoczęcia ich używania. Może również pomóc osobom, które zaczęły je przyjmować, uniknąć rozwoju zaburzeń związanych z używaniem narkotyków (https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023/drug-situation-in-europe-up-to-2023_pl).

Przyczyn sięgania po narkotyki jest wiele: moda, ciekawość, nauka, lepsze samopoczucie, zabawa, szpan, dowartościowanie, ucieczka od problemów, samotność, presja, od stresowanie, itd. Skutki stosowania narkotyków dotyczą wiele sfer: zdrowotnej, psychicznej, społecznej czy prawnej.

Obok problemów uzależnień zagrożenia z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej stały się istotnym elementem aktywności gmin w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Statystyki pokazują, że dzieci z rodzin przemocowych częściej sięgają po alkohol i środki odurzające, uciekają z domu, popadają w konflikty z prawem a także w szeroko pojęte problemy społeczne (np. izolacja społeczna, wchodzenie w związki przemocowe, powielanie negatywnych wzorców).

Profilaktyka, która składa się na treść programu, jest dziedziną obciążoną wieloma trudnościami. Polega bowiem na przeciwstawianiu się już istniejącym, często wieloletnim nawykom i naturalnej skłonności człowieka do szukania łatwych rozwiązań. Ponadto profilaktyka jest działalnością o charakterze długofalowym, rozciągniętym w czasie, zatem ocena skuteczności wszelkich oddziaływań profilaktycznych wymaga dłuższej perspektywy czasowej.

Znaczącą rolę w budowaniu świadomości społecznej w tym zakresie odgrywają samorządy poprzez realizowanie programów profilaktycznych. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026–2029 jest kontynuacją i rozwinięciem działań podejmowanych przez gminę w latach ubiegłych.

Pamiętać bowiem należy, że jakość życia w społeczności lokalnej wyznaczają nie tylko prowadzone procesy inwestycyjne, ale również bezpieczne środowisko rodzinne, szkolne, zawodowe, które osiąga się m.in. dzięki skutecznej profilaktyce i promocji zdrowia.

CELE PROGRAMU

Celem Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z używania środków psychoaktywnych, w tym alkoholu, środków odurzających, nowych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz innych, poprzez m.in. podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców.

ODBIORCY PROGRAMU:

- dzieci i młodzież szkolna,
- osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
- osoby z uzależnieniami behawioralnymi,
- osoby pijące alkohol szkodliwie lub ryzykownie,
- sprzedawcy napojów alkoholowych,
- osoby doznające przemocy oraz stosujące przemoc,
- osoby i rodziny zagrożone uzależnieniem i występowaniem przemocy,
- osoby starsze, rodzice, opiekunowie, wychowawcy,
- specjalistyczna kadra pracująca z uzależnionymi, współuzależnionymi, doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc lub osobami z grup ryzyka,
- mieszkańcy Gminy Szamocin

DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW I ZAGROŻEŃ

	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców, w tym:	7320	7254	7213
powyżej 18 r.ż.	5892	5862	5853
poniżej 18 r.ż.	1428	1392	1360
Liczba bezrobotnych na dzień 31 grudnia	297	309	311
w tym kobiet	184	198	185
Osoby bezrobotne do 30 r. ż.	76	85	82
Długotrwale bezrobotni pow. 12 m-cy	172	171	177
Bezrobotni w wieku powyżej 50 lat	88	91	89
Stopa bezrobocia dla powiatu chodzieskiego na dzień 31 grudnia	7,0%	7,5%	7,5%
- woj. wielkopolskie	2,9%	3,0%	3,0%
- Polska	5,2%	5,1%	5,1%

Analizując liczbę osób zamieszkujących Gminę Szamocin łatwo zauważyć, że następuje jej powolny spadek. Porównując rok 2022 z rokiem 2024 ubyło 107 osób tj. 1,47%.

Zjawiskiem podnoszonym od lat przez demografów jest zmiana struktury demograficznej w kierunku starzenia się społeczeństwa. Ten trend widoczny jest także w strukturze społecznej Gminy Szamocin. W roku 2024 w stosunku do roku 2022 zmniejszyła się liczba osób w wieku do ukończenia 18 roku życia aż o 68 osób tj. o 4,77%. Zmiana w tym przedziale wiekowym determinuje zmianę w ujęciu ogólnym, w którym zmniejszenie liczby ludności o 107 osób (2022 vs 2024) prawie 64% stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym.

Spadek liczby ludności, w tym spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, rzutuje na potrzebę realizowania profilaktyki w szeroko pojętych ramach demograficznych, tj. od dzieci, poprzez młodzież, osoby dorosłe, aż po osoby starsze. Właśnie wśród tej ostatniej grupy dostrzega się istnienie problemów z obszaru nieradzenia sobie z procesami starzenia, nieprzygotowaniem do starzenia się, co w efekcie prowadzi częstokroć do zaburzeń o charakterze depresyjnym, poczucia osamotnienia. Te stany psychiczne stają się przyczyną sięgania po środki „poprawiające nastrój”. Najczęściej u osób w starszym wieku występują dwa rodzaje uzależnień: od alkoholu oraz od leków uspokajających i nasennych.

I. Rynek napojów alkoholowych w Gminie Szamocin – stan na 31 grudnia

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie		2022	2023	2024
1.	Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	25	24	24
2.	Przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	5	9	6
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% w gminie				
3.	Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	21	20	20
4.	Przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	4	4	4
Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych				
5.	Ogółem	4	6	8
6.	Przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia	4	6	8
7.	Jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych	0	0	0
8.	Liczba zezwoleń wydanych w roku sprawozdawczym przedsiębiorcom, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę	1	2	2
Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych				
9.	Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	60	60	61
10.	Przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	11	11	12

W latach 2022 – 2024 liczba punktów sprzedaży (sklepy i lokale gastronomiczne) utrzymywała się na podobnym poziomie. W przeliczeniu liczby mieszkańców przypadających na jeden punkt sytuacja przedstawia się następująco:

2022 – 244 osoby na 1 punkt

2023 – 220 osób na 1 punkt

2024 – 240 osób na 1 punkt

W roku 2023 z uwagi na zwiększenie liczby punktów sprzedaży o trzy zmienił się stosunek liczby mieszkańców – wtedy było to 220 osób. Natomiast już w roku 2024 sytuacja była podobna do roku 2022.

Należy jednak podkreślić, że wykazana wyżej liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży w Gminie Szamocin jest wyższa, niż średnia krajowa, która np. w roku 2023 wynosiła 303 osoby na jeden punkt. Natomiast Światowa Organizacja Zdrowia rekomenduje, aby jeden punkt sprzedaży przypadał na 1000-1500 mieszkańców.

Wskaźnik w Gminie Szamocin uwidacznia faktycznie wysoką fizyczną dostępność napojów alkoholowych, co może przekładać się na spożycie alkoholu. Natomiast trzeba podkreślić, że ograniczenie dostępności alkoholu nie musi wcale oznaczać zmniejszenie jego spożycia. Należy zatem w dalszym ciągu dbać o brak reklam alkoholu wysokoprocentowego, reklam piwa w odniesieniu do sportu, rozrywki, itp., ale nade wszystko należy wzmacniać działania edukacyjne, prozdrowotne i profilaktyczne, które są przedmiotem niniejszego programu.

II. Stan przestępczości, wykroczeń i innych naruszeń prawa wg danych Komisariatu Policji w latach 2022-2024:

	2022	2023	2024
Liczba rozbojów	0	0	1
Liczba kradzieży	8	4	4
Liczba włamań	8	0	4
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie	7	10	22
Liczba bójek i pobić	3	1	1
Liczba uszkodzeń ciała	3	3	3
Liczba interwencji ogółem, z podziałem na miasto i wieś	121 45m/76w	121 47m/74w	91 42m/49w
Liczba zakłóceń porządku publicznego	28	47	45
Liczba zatrzymanych kierowców, którzy prowadzili pojazdy mechaniczne w stanie po spożyciu alkoholu, w tym:			
- wykroczenia	4	0	4
- przestępstwa	5	9	13
Liczba nietrzeźwych rowerzystów	0	0	2
Liczba wniosków o ukaranie skierowanych do Sądu Grodzkiego, w których sprawcy byli w stanie po spożyciu alkoholu	4	0	2
Liczba wniesionych Niebieskich Kart	21	12	12
Liczba rodzin objętych monitoringiem Policji w ramach Niebieskich Kart	16	9	8
Liczba postępowań karnych wskutek wniesienia Niebieskiej Karty	14	7	7
Liczba nietrzeźwych osób nieletnich zatrzymanych w	0	0	0

policyjnych izbach dziecka lub odwiezionych do domów rodzinnych			
Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych	4	2	3
Czy na terenie gminy Szamocin były prowadzone działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców (jeżeli tak, to w jakiej formie)	6 Akcja „Trzeźwy poranek”	6 Akcja „Trzeźwy poranek”	6 Akcja „Trzeźwy poranek”
Liczba zatrzymanych z powodu popełnienia przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.	16	8	5
Liczba prowadzonych postępowań z powodu popełnienia przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.	28	18	10
Liczba postępowań zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia do Sądu.	28	18	10
Liczba zatrzymanych z powodu popełnienia przestępstwa przeciw ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.	16	8	5
Liczba prowadzonych postępowań i wykrytych przestępstw przeciw ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.	28	18	10
Liczba prowadzonych postępowań zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia do Sądu	28	18	10

W obszarze działań Policji w latach 2022-2024 zauważalne są mniejsze lub większe różnice w liczbie czynów o różnym charakterze i podłożu. Z punktu widzenia profilaktyki, wszystkie czyny opisane wyżej, kwalifikują się do twardych danych diagnostycznych, wskazujących na szerokie spektrum problemów istniejących na terenie gminy Szamocin. Dodać należy, że każdy wymieniony wskaźnik zaistnienia określonych sytuacji wskazuje na czynnik ludzki, a konsekwencje ich popełnienia rzutują na sytuację zarówno sprawcy czynu, jak i jego rodziny.

Odnosnie powyższego warto zatrzymać się na wskaźniku pn. „Liczba przestępstw przeciwko rodzinie”. W roku 2022 zanotowano 7 przypadków tego rodzaju przestępstwa, natomiast w roku 2024 nastąpił wzrost o 314% i wynosił aż 22 przypadki! Mimo, że liczba interwencji w roku 2024 w porównaniu do roku 2022 spadła o 25%, to nadal utrzymywała się tendencja wysoka, bo aż 91 –interwencje następowały średnio co 4 dni.

Stosunkowo wysoki wzrost, bo aż o 60%, zanotowano w pozycji „Liczba zakłóceń porządku publicznego”. W roku 2022 było ich 28, natomiast w roku 2024 aż 45.

Kolejnym niepokojącym zjawiskiem jest rosnąca liczba zatrzymanych kierowców, którzy prowadzili pojazdy mechaniczne w stanie po spożyciu alkoholu. W roku 2022 i 2023 było to po 9 przypadków, natomiast w roku 2024 takich przypadków było aż 17 i jest to wzrost o 88%.

Porównując rok 2022 i 2024 zakresie liczby przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii widoczny jest spadek czy to w obszarze zatrzymanych i prowadzonych postępowań – spadek jest w tym przypadku wartością pozytywną, natomiast niekoniecznie wynika on z rzeczywistego zmniejszenia problemu narkomanii.

III. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach swoich zadań obejmował pomocą:

	2022	2023	2024
Ogółem liczba środowisk rodzinnych z problemem alkoholowym	21	26	28

Liczba rodzin z dziećmi	5	5	7
Liczba dzieci w tych rodzinach	10	10	15
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	4	4	6
Ogółem liczba osób w rodzinach z problemem alkoholowym	36	44	53
Liczba osób z problemem alkoholowym powyżej 60 r.ż.	8	10	10

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparciem obejmował m.in. osoby i rodziny, w których problem uzależnienia (najczęściej od alkoholu) skutkował zaburzonym funkcjonowaniem jednostki, czy też całych rodzin. Nieprawidłowości dotyczyły długotrwałego pozostawania bez pracy, braku w związku z tym środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb własnych lub członków rodziny (dzieci), prowadziły do problemów zdrowotnych, do stosowania przemocy czy do powstawania bezdomności. Wszystkie te skutki nadużywania alkoholu doprowadziły do szkód w wymiarze materialnym oraz niematerialnym (społecznym, zdrowotnym, rodzinnym), a ich wpływ na jakość życia osób nimi dotkniętych jest niestety niebagatelny.

Na przestrzeni lat 2022-2024 widoczny jest wzrost liczby środowisk, w których uzależnienie od alkoholu jest determinantem ich funkcjonowania. W roku 2024 nastąpił wzrost tej liczby o 33%, a liczba rodzin z dziećmi zwiększyła się o 40%. O 50% zwiększyła się liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. W porównaniu do roku 2022 w roku 2024 aż o 47% wzrosła liczba osób w rodzinach dotkniętych uzależnieniem.

O 25% zwiększyła się liczba osób w wieku powyżej 60 roku życia, i były to osoby samotne i samotnie gospodarujące osób, o których można powiedzieć, że nie przygotowały się do starzenia. Gerontolodzy wskazują, że sposób przeżywania starzenia się uzależniony jest od tego, jak jednostka przeżywała swoje wcześniejsze etapy życia i jak w związku z tym jest przygotowana do okresu starości. Osoby uzależnione powyżej 60 roku życia, korzystające z pomocy społecznej, to najczęściej osoby, które nie założyły rodziny, i które nie posiadają stałego źródła utrzymania. Osamotnienie, brak perspektyw na przyszłość, pogarszająca się kondycja zdrowotna i fizyczna sprawiają, że osoby te szukają alternatywy, która w jakiś sposób poprawi ich samopoczucie. W taki właśnie sposób znajdują iluzoryczną poprawę m.in. w alkoholu.

Powyższe dane wyraźnie wskazują na wzrost liczby osób, spośród beneficjentów pomocy społecznej, dotkniętych bezpośrednio lub pośrednio problemem uzależnień, a to z kolei wskazuje na bezwzględną konieczność kontynuowania w ramach Programu działań, które skierowane są zarówno do osób uzależnionych jak i członków ich rodzin tzw. osób współuzależnionych. W ten bowiem sposób można realnie wzmocnić zasoby i kompetencje emocjonalne osób, które chcą z pomocy korzystać, a tym samym chcą ratować siebie i otoczenie rodzinne.

IV. Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

	2022	2023	2024
Liczba wniosków ogółem	22	18	12
W tym:			
- policji	20	12	7
- rodziny	2	6	3
- inne	-	-	2
Liczba środowisk objętych wnioskami ogółem	19	16	10
W tym:			
- samotni	4	2	-
- rodziny	15	14	10

- w tym z dziećmi	7	7	6
Liczba spraw wniesionych do:			
- prokuratury	1	-	-
- sądu o wgląd w sytuację dzieci	1	1	-
- sądu o zastosowanie obowiązku leczenia	-	7	1
Liczba osób objętych procedurą o leczenie odwykowe w wieku powyżej 60 lat	4	4	2

Porównanie lat 2022 i 2024 wskazuje na zmniejszenie liczby wpływających wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe. W roku 2022 były to 22 wnioski, natomiast w roku 2024 wniosków było ich o 46% mniej. Należy podkreślić, że najczęściej wnioski kierowane były przez Komisariat Policji w Margoninie wskutek przeprowadzenia interwencji, gdzie któryś z uczestników powodował swoim zachowaniem potrzebę wezwania Policji. Mniejsza liczba wniosków o leczenie odwykowe może oznaczać, że zmniejszyła się liczba interwencji, których przyczyną było nadużycie alkoholu.

V. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Szamocin

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Szamocin realizuje zadania określone ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024, poz. 424). Skalę problemu ujawnionej przemocy domowej na terenie Gminy Szamocin w latach 2022-2024 obrazuje tabela poniżej:

	2022	2023	2024
Liczba realizowanych procedur Niebieskie Karty, w tym wszczęte (w danym roku) przez:	31 (nowe 20)	39 (nowe 20)	32 (nowe 23)
- Policję	17	10	12
- pomoc społeczną	3	8	7
- ochronę zdrowia	0	1	0
- oświatę	0	0	4
- MGKRPA	0	1	0
Liczba osób objętych procedurą Niebieskie Karty ogółem, w tym:	69	106	76
- kobiety	32	33	24
- mężczyźni	33	36	21
- dzieci	4	37	31
Liczba procedur Niebieskie Karty, wszczętych wskutek zachowań o charakterze przemocowym po spożyciu alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych	19 (alkohol) 1 (narkotyki)	11 (alkohol) 2 (narkotyki)	10 (alkohol)
Liczba zawiadomień wniesionych do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	2	6	6

Powyższe dane wskazują na wysoką przyczynowość alkoholu i narkotyków wszczęcia procedur. W roku 2022 odnotowano rekordowo wysoki odsetek Niebieskich Kart, w których osoba stosująca przemoc miała problem z alkoholem lub narkotykami – prawie 65% procedur odnosiło się do tego zjawiska. W latach 2023 i 2024 procedury z udziałem osób uzależnionych stanowiły około 30% realizowanych wszystkich procedur. Niemniej niepokojące dane dotyczą udziału dzieci w procedurach, w których są one zawsze traktowane jako osoby doznające przemocy (nawet jeśli są „tylko” jej świadkami!)

I tak, kiedy w roku 2022 dzieci stanowiły zaledwie 6% ogółu osób objętych procedurami, to w roku 2023 było to już 35%, a w roku 2024 prawie 41%!

Powyższe dane implikują konieczność nieustannego realizowania zadań ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom, niwelowanie ich skutków oraz wspieranie osób i rodzin

w zdrowieniu, a także w umacnianiu ich potencjału poprzez kontynuowanie dotychczas realizowanych form wsparcia oraz wprowadzaniu nowych, dostosowanych do aktualnych potrzeb.

VI. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

W Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym możliwe jest uzyskanie wsparcia, porad i konsultacji pedagoga, psychologa oraz posiadającej kwalifikacje trenera terapii uzależnień przewodniczącej Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. PIK działa w Budynku Kultury Centrum Integracji Środowiskowej, a dyżury specjalistów odbywają się w godzinach popołudniowych i wieczornych, zatem w czasie dogodnym dla beneficjentów. Także w tym miejscu odbywają się spotkania lokalnych grup samopomocowych.

Pedagog	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających ogółem, w tym dzieci i młodzież	17	26	28
	7	14	14
Najczęściej zgłaszane problemy środowisk rodzinnych	Problem alkoholowy, DDA, uzależnienie rodzica, dziadka, choroby psychiczne członków rodziny, rodziny rozbite, zrekonstruowane, świadkowie przemocy, niestabilne postawy dorosłych		
Najczęściej zgłaszane problemy dzieci i młodzieży (zgłaszane przez rodziców/opiekunów)	Trudności w nauce, trudności wychowawcze (wagary, późne powroty lub ucieczki z domu, zachowania agresywne dzieci i młodzieży lub opozycyjno-buntownicze), problemy w radzeniu sobie z opieką nad dzieckiem przewlekłe chorym, uzależnienia behawioralne – samookaleczenia, zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja), niepokojące zachowania: nadmierna aktywność, nieśmiałość, izolowanie się, przemoc rówieśnicza w szkole, wykluczanie z grupy, hejt rówieśniczy, lęk przed szkołą.		

Psycholog	2022	2023	2024
Wsparcie grupowe Grupa Al.-anon	16	14	10
Cele	Budowanie poczucia własnej wartości, sprawczości, radzenia sobie w sposób konstruktywny w sytuacjach stresowych. Uświadamianie sobie swoich potrzeb, świadomość zagrożeń wynikających z funkcjonowania w rodzinie dysfunkcyjnej. Siłą grupy jest dzielenie się własnymi doświadczeniami o życiu w rodzinie alkoholowej. Omawiane są bardzo szerokie zagadnienia, gdyż grupa jest otwarta i dynamiczna. Uczestniczki Al.-anon mają możliwość konsultacji i indywidualnych sesji z psychologiem.		
Wsparcie grupowe Grupa AA SZANSA	2022	2023	2024
	12	11	12
Cele	Uczestnicy grupy dzielą się swoimi problemami życia codziennego i doświadczeniami w procesie trzeźwienia. Uczą się rozpoznawania swoich uczuć, potrzeb, budowania na nowo poczucia własnej wartości oraz zdrowych relacji partnerskich. Członkowie grupy „Szansa” mają możliwość konsultacji i indywidualnych sesji z psychologiem.		
Dyżur	Dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin a także dotkniętych przemocą w rodzinie z terenu miasta i gminy Szamocin. Także terapia grupowa.		

Indywidualne wsparcie psychologiczne dla mieszkańców gminy	2022	2023	2024
	16	21	31
Cele	Zakres udzielonych wsparć jest bardzo szeroki dotyczy zarówno ofiar przemocy psychicznej, fizycznej i ekonomicznej, osób borykających się problemem alkoholowym, osób współuzależnionych, DDA (bardzo często nieświadomych będących DDA), osób stosującą przemoc. Coraz częściej przychodzą osoby mające problemy w relacjach rówieśniczych, uzależnieniami behawioralnymi, relacjach rodzinnych, depresją, natręctwami oraz fobiami, problemy wychowawcze. Po wsparcie przychodzą również osoby kierowane przez kuratorów sądowych.		

Przewodnicząca MGKRPA (instruktor terapii uzależnień)	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających z indywidualnych porad, konsultacji i wsparcia	16	14	10
Kto korzysta	Osoby uzależnione od alkoholu, ich rodziny, osoby uwięzione w przemoc domową		
Cel	Informowanie o możliwościach leczenia odwykowego, o drogach wyjścia z kryzysu i problemów, których źródło jest w uzależnieniu i przemocy		
Liczba osób korzystających ze wsparcia grupowego	2022	2023	2024
	10	11	10
Cel	Wspólne dzielenie się doświadczeniami, zrozumienie i empatia, uwolnienie się od poczucia winy, rozwijanie umiejętności radzenia sobie, wsparcie w podejmowaniu decyzji, edukacja i praca nad sobą		

Dane dotyczące liczby osób korzystających ze wsparcia udzielanego w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym wyraźnie wskazują na tendencję wzrostową potrzeb. Widoczne powiązanie problemów uzależnień z występowaniem przemocy domowej czy z problemami emocjonalnymi dzieci i młodzieży wskazuje na konieczność utrzymywania tych form pomocy, a nawet zwiększenia zatrudnienia w tym zakresie. Kwestia rozwoju zatrudnienia specjalistów, udzielających wsparcia w środowisku lokalnym, bez konieczności długiego oczekiwania i dojazdów beneficjentów, powinna zostać priorytetem działań na kolejne lata.

Dynamiczny wzrost potrzeb w tym zakresie nie wynika jedynie ze wzrostu liczby osób uwięzionych w różnorakie problemy. Jest to także skutek zmiany pokoleniowej i większej świadomości mieszkańców gminy. Dlatego poprawa dostępności usług o charakterze wsparcia psychicznego musi odnaleźć odzwierciedlenie w gminnym Programie.

VII. Poradnia Leczenia Uzależnień „REMEDIUM” w Chodzieży

	2022	2023	2024
Liczba osób podejmujących dobrowolne leczenie odwykowe.	104	108	121
Liczba osób podejmujących leczenie odwykowe w związku z wydaniem postanowienia sądowego o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu.	0	0	0
Liczba osób uczestniczących w systematycznej terapii grupowej i indywidualnej.	16	15	12

Liczba osób leczących się odwykowo, które przerwały leczenie.	15	8	32
Liczba osób leczonych z powodu nadużywania narkotyków lub innych substancji,	12	27	38
Dane dotyczące ilości osób podejmujących terapię w zakresie uzależnień behawioralnych	0	0	2

Dane Poradni Leczenia Uzależnień wskazują, że w porównaniu do roku 2022 w roku 2024 o 16% wzrosła liczba osób, które podjęły dobrowolne leczenie odwykowe. Ten wskaźnik może świadczyć o wzroście świadomości osób uzależnionych oraz ich motywacji do podjęcia trudu leczenia odwykowego. Swoją rolę w tym procesie niewątpliwie mają wszyscy pomagacze tj. pedagodzy, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy, policjanci, członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz wszyscy ci, którzy w swoich kontaktach z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi wprowadzają elementy edukacji na temat uzależnienia i jego skutków, a także podejmują rozmowy motywujące z tymi osobami. Celem tychże działań jest osiągnięcie zmiany nie tylko u uzależnionych, ale także u osób współuzależnionych.

Niepokojącym zjawiskiem jest rosnąca skala uzależnień od narkotyków czy innych substancji psychoaktywnych. Świadczy o tym rosnąca liczba osób podejmujących leczenie w tym zakresie. Ponad trzykrotny wzrost liczby osób leczonych w chodzieskiej poradni z powodu nadużywania narkotyków lub innych substancji potwierdza ten fakt. Jest to kolejny problem, z jakim zmierzyć się muszą samorządy w swoich działaniach profilaktycznych.

Podobnie sprawa wygląda w kwestii uzależnień behawioralnych, którymi określa się formy zaburzeń (nałogów) niezwiązanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, lecz z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności np. graniem w gry hazardowe, robieniem zakupów, uprawianiem ćwiczeń, zaburzenie korzystania z Internetu (M. Rowicka, *Uzależnienia behawioralne*).

W latach 2022 i 2023 Poradnia Leczenia Uzależnień nie wykazuje osób podejmujących terapię w zakresie uzależnień behawioralnych. Natomiast w roku 2024 wykazano już 2 osoby. Można zatem przyjąć, że ten rodzaj uzależnień będzie takim obszarem, w którym program profilaktyczny w najbliższej przyszłości będzie odgrywał znaczącą rolę edukacyjną, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci i młodzieży.

VIII. Placówki oświatowe

Wszystkie placówki oświatowe usytuowane na terenie gminy Szamocin (Szkoły Podstawowe w Szamocinie i Lipiej Górze, Ośrodek Szkolenia i Wychowania OHP oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa i Branżowa w Szamocinie) realizowały w latach 2022-2024 szereg programów i projektów z zakresu szeroko pojętej profilaktyki na wszystkich poziomach edukacyjnych, obejmujących wszystkich uczniów; wiele z podjętych realizacji skierowanych było także do rodziców uczniów oraz nauczycieli. Profilaktyka realizowana w szkołach odnosiła się do tematów z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków, nikotyny, smartfonów, gier, Internetu, itp. Ponadto profilaktyka szkolna obejmowała zagadnienia związane ze zdrowiem psychicznym – przeciwdziałania stresowi, depresji, osamotnienia. Szczególnym tematem realizowanym w programach szkolnych było przeciwdziałanie przemocy domowej i przemocy rówieśniczej.

Działania profilaktyczne w placówkach oświatowych wynikały wprost z treści szkolnych programów wychowawczych i profilaktycznych i przybierały różne formy: od pogadanek na lekcjach wychowawczych, spotkań ze szkolnymi pedagogami, spotkań ze specjalistami w danej dziedzinie, spektakli, konkursów i festynów po szkolenia i warsztaty realizowane przez specjalistów w tym zakresie w formie stacjonarnej w szkole, w formie stacjonarnej wyjazdowej lub webinarium.

Wnioski badań uczniów klas IV-VIII Szkoły w Lipiej Górze w roku 2023

Rodzaj używki	liczba osób				
	Ogółem	W tym			
		W tym 1 raz w roku/rzadko	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	codziennie
Napoje energetyczne	34	4	5	8	1
Alkohol	3	2	-	1	-
Papierosy	11	5	4	2	-
Narkotyki i inne substancje psychoaktywne	0	0	0	0	0
Myśli typu "wszystko jest bez sensu"	25				

Dane przedstawione przez Szkołę w Lipiej Górze, wskazują na to, że wśród uczniów były osoby, które próbowały alkoholu i papierosów. Są uczniowie, którzy stosunkowo często spożywali napoje energetyczne.

W roku 2024 nadal uzyskano wynik wskazujący na to, że 7% badanych uczniów piło raz, a 2% pije kilka razy w tygodniu napoje energetyczne oraz, że 2% badanych kilka razy w tygodniu pali papierosy lub e-papierosy. Stosunkowo wysoki i niepokojący był wskaźnik uczniów, którzy borykali się myślami o bezsensie wszystkiego.

IX. Realizatorzy zadań zaplanowanych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szamocinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szamocinie,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Szamocin,
- Urząd Miasta i Gminy Szamocin,
- Szamociński Ośrodek Kultury,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Szamocinie
- Komisariat Policji w Margoninie,
- Szkoła Podstawowa w Szamocinie,
- Szkoła Podstawowa w Lipiej Górze,
- Ośrodek Szkolenia i Wychowania OHP i Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Szamocinie,
- Gminne Przedszkole Publiczne w Szamocinie i przedszkole niepubliczne „Akademia Gzuba” w Józefowicach,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Szamocinie,
- Sołectwa Gminy Szamocin,
- placówki ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży,
- Sąd Rejonowy w Chodzieży.

STRATEGIE DZIAŁANIA

1. **Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków**

1. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego (interdyscyplinarna pomoc psychologiczna, pedagogiczna, socjalna, prawna, terapeutyczna, instruktora terapii uzależnień/przewodniczącej MGKRPA, przewodniczącej ZI lub jej zastępcy)
 - motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii,
 - zapobieganie problemom wynikającym z używania narkotyków i picia alkoholu,
 - wskazywanie możliwości leczenia specjalistycznego i informowanie o procedurach,
 - udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
 - pomoc rodzinie (pomoc pedagogiczna, psychologiczna, indywidualna i rodzinna, prawna itp.)
 - inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
 - zajęcia terapeutyczne o charakterze grupowym i indywidualnym dla osób uzależnionych, współuzależnionych członków rodzin,
 - edukacja publiczna różnych grup społecznych,
 - gromadzenie aktualnych informacji na temat możliwości uzyskania pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy oraz instytucji, które oferują profesjonalną pomoc dla osób korzystających z Punktu.
2. Dialog motywujący w ramach posiedzeń Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w ramach dyżurów w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym.
3. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych na potrzeby postępowań o leczenie odwykowe.
4. Kierowanie na badania przez biegłych w przedmiocie uzależnienia.
5. Kierowanie do Sądu wniosków o orzeczenie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
6. Reeducacja psychologiczno-społeczna osób dotkniętych chorobą alkoholową oraz współuzależnionych członków rodzin w środowisku zamieszkania – terapeuta uzależnień, psycholog, asystent rodziny, pracownik socjalny.
7. Współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień „REMEDIUM”, w tym Dziennym Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Chodzieży, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Szamocinie, policją, szkołami, kuratorami, Sądem, Zespołem Interdyscyplinarnym Gminy Szamocin, Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Chodzieży.
8. Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej i narkotykowej, uzależnień behawioralnych (upowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych, informacje o działaniach, kampanie edukacyjne, debaty, itp.).

2. **Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową**

1. Dofinansowanie lub finansowanie obozów, kolonii, półkolonii i innych form wypoczynku z elementami profilaktyki wg przedstawionych ofert

wg rozeznaczonych potrzeb i możliwości jako wsparcie psychospołeczne dzieci i młodzieży z grup ryzyka.

2. Zajęcia terapeutyczno-psychologiczne w ramach grup wsparcia.
3. 1. Podjęcie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym/grupach diagnostyczno-pomocowych Gminy Szamocin, składającym się z przedstawicieli:
 - gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
 - oświaty,
 - policji,
 - ochrony zdrowia,
 - organizacji pozarządowych,
 - kuratorskiej służby sądowej.
2. Koordynacja podmiotów jak w pkt. 3.1. poprzez:
 - współpracę przy diagnozowaniu problemu przemocy,
 - pomoc osobom, rodzinom dysfunkcyjnym w celu przeciwdziałania zjawisku,
 - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
 - wymianę informacji o zjawisku przemocy w rodzinie w indywidualnym przypadku w celu zwiększenia efektywności działań,
 - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
 - podnoszenie świadomości społecznej mieszkańców w zakresie problematyki przemocy w rodzinie poprzez działania edukacyjne.
4. Dofinansowanie lub finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie wieloaspektowej pomocy rodzinie.
5. Organizowanie lokalnych porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym lub narkotykowym.
7. Wdrażanie procedury zobowiązującej do podjęcia leczenia odwykowego przez Zespół ds. Leczenia Odwykowego MGKRPA.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym

1. Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych programów profilaktycznych o różnym charakterze dla dzieci i młodzieży mających na celu uczenie rozwiązywania problemów alkoholowych lub narkotykowych i uzależnień behawioralnych.
2. Podejmowanie działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców (rozwijanie umiejętności wychowawczych, pogłębianie wiedzy i umiejętności z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia).
3. Szkolenia dla nauczycieli i pedagogów w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą.
4. Prezentacje spektakli teatralnych, koncertów, organizowanie warsztatów, konkursów, festynów dla dzieci i młodzieży szkolnej związanych z problematyką uzależnień i promocja zdrowia jako uzupełnienie działań

i programów profilaktycznych realizowanych przez placówki oświatowe i kulturalne.

5. Szkolenie podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
6. Szkolenie grup zawodowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
7. Szkolenie członków Komisji w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.
8. Uczestnictwo w kampaniach edukacyjnych, związanych z profilaktyką problemów alkoholowych i narkotykowych o charakterze lokalnym i ogólnopolskim.
9. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-profilaktycznych, w tym ulotek informacyjnych o pomocy w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.
10. Okresowe monitorowanie skali problemów alkoholowych i narkotykowych w środowisku lokalnym (diagnozy, badania, itp.).
11. Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych z udziałem lokalnych decydentów oraz przedstawicieli różnorodnych grup zawodowych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami życia społecznego w zakresie przedsięwzięć służących profilaktyce oraz realizacji wybranych zadań gminnego programu.
2. Wspieranie idei ruchów samopomocowych w celu zwiększenia integracji społecznej i psychicznej ich członków w środowisku lokalnym i regionie.
3. Wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego – zajęcia rekreacyjne, sportowe, spotkania integracyjne, festyny, inne imprezy okolicznościowe, których założonym celem jest szerzenie szeroko pojętej profilaktyki prozdrowotnej, jako uzupełnienie działań i programów profilaktycznych.

5. Finansowanie działań ze środków pochodzących ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml - zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości – zadania, obejmują w szczególności:

- a) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- c) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- d) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- e) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

f) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej oraz inne zadania z zakresu lokalnej polityki międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu. Zadania te mogą obejmować profilaktykę, leczenie, rehabilitację oraz reintegrację społeczną tj. proces, którego celem jest odbudowanie lub nabycie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym oraz pełnienia ról społecznych przez osoby zagrożone wykluczeniem także dzieci i młodzież, a także edukację i informację na temat szkodliwych skutków nadużywania alkoholu.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
2. W przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy kierowanie wniosków do organów ścigania.

7. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych i dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- współpraca z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Szamocinie.

ROZWIĄZANIA NIEZBĘDNE DO REALIZACJI ZADAŃ OBJĘTYCH PROGRAMEM

1. Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jako ciała opiniujące, inicjujące, koordynujące i realizujące w zakresie swoich działań wykonanie Gminnego Programu.
2. Przewodniczący Komisji pełni jednocześnie funkcję pełnomocnika Burmistrza Miasta i Gminy d/s profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Środki finansowe niezbędne do realizacji Gminnego Programu – środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz ze środków pochodzących ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml - zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości.
4. Zasady finansowania realizacji zadań przez członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - ustala się następujące stawki wynagradzania:
 - sekretarz Komisji – umowa zlecenie z wynagrodzeniem do 30% minimalnego wynagrodzenia miesięcznie,
 - za udział w posiedzeniu komisji - 15% minimalnego wynagrodzenia. Podstawą do wypłaty jest lista obecności.
 - przeprowadzanie przez członków komisji kontroli punktów sprzedaży - 15% minimalnego wynagrodzenia za każdy dzień kontroli. Podstawą do wypłaty jest lista obecności.
 - za przeprowadzenie wywiadu środowiskowego dla potrzeb Komisji – umowa zlecenie z wynagrodzeniem do 3 % minimalnego wynagrodzenia za każdy wywiad. Podstawą do wypłaty jest rachunek i wywiady przedstawiane Przewodniczącemu komisji.
 - wynagrodzenie członków MGKRPA za wykonywanie zadań w zespole interdyscyplinarnym oraz w grupach diagnostyczno-pomocowych – 5% minimalnego wynagrodzenia za każdy dzień niezależnie od ilości spraw w danym dniu. Podstawą do wypłaty wynagrodzenia jest wniosek z potwierdzeniem obecności na ZI lub grupach diagnostyczno-pomocowych.

- wynagrodzenie dla członków MGKRPA reprezentujących z upoważnienia Burmistrza Gminę Szamocin przed organami sądów w sprawach wniesionych przez komisję – 5% najniższego wynagrodzenia za każdy dzień niezalenie od ilości spraw w danym dniu. Podstawą do wypłaty jest wniosek z potwierdzeniem obecności przez organ sądu.
- za pełnienie dyżurów przez przewodniczącą MGKRPA, przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla osób uzależnionych, współuzależnionych rodzin oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie – umowa zlecenie z wynagrodzeniem do 5% minimalnego wynagrodzenia za godzinę
- zwrot kosztów przejazdu dla członków MGKRPA na szkolenia i konferencje dotyczące zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz na posiedzenia sądu w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego – podstawą do zwrotu jest wniosek oraz bilety (w przypadku korzystania z komunikacji publicznej) lub rozliczone kilometry wg obowiązującej aktualnie stawki za kilometr ogłoszonej w rozporządzeniu ministra infrastruktury.

DYŻURY SPECJALISTÓW w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym:

- terapeuta uzależnień, psycholog, pedagog (dla osób dorosłych i dzieci) uzależnionych i współuzależnionych, pomoc indywidualna, grupowa, zajęcia w ramach grup wsparcia dla kobiet, Al Anon, AA), radca prawny, pracownik socjalny - do 10% minimalnego wynagrodzenia zł za godzinę

Podstawą wypłaty wynagrodzeń są umowy zlecenia za wykonywane czynności, określone Regulaminem Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz lista wynagrodzeń za pracę na posiedzeniu Komisji.

**HARMONOGRAM
DZIAŁAŃ NA LATA 2026 - 2029 REALIZOWANYCH I FINANSOWANYCH
W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

Lp.	Temat - zadania	Podmiot- realizator, koordynator
1.	Dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych.	RMiG MGKRPA
2.	Profilaktyka dla dzieci i młodzieży: - programy profilaktyczno-edukacyjne na terenie szkół - podejmowanie działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym dla rodziców, także w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie (prelekcje, konsultacje, pogadanki, warsztaty) - przedstawienia teatralne, koncerty, turnieje, festyny, inne imprezy okolicznościowe, których założonym celem jest szerzenie profilaktyki prozdrowotnej i kompleksowe oddziaływanie profilaktyczne, - wypoczynek wakacyjny dla dzieci z rodzin dotkniętych różnymi dysfunkcjami, - dofinansowanie infrastruktury rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży, - szkolenia, kursy specjalistyczne w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych a także wieloaspektowej pomocy rodzinie.	MGOPS, MGKRPA, placówki oświatowe
3.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny – profilaktyka uzależnionych i współuzależnionych członków rodziny (zajęcia o charakterze grupowym i indywidualnym oraz w ramach grup wsparcia) – interdyscyplinarna pomoc terapeutyczna, psychologiczna, pedagogiczna, także dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, problemem narkotykowym oraz różnymi formami przemocy w rodzinie. Dyżur przewodniczących MGKRPA i ZI.	MGKRPA, ZI
4.	Wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego – imprezy kulturalne, rekreacyjne, sportowe, spotkania integracyjne, imprezy okolicznościowe promujące zdrowy styl życia, mające na celu przeciwdziałanie skutkom patologii społecznej	MGOPS, MGKRPA
5.	Działalność Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: - wynagrodzenia dla członków zespołów MGKRPA - wynagrodzenie Sekretarza Komisji (czynności związane z obsługą i profilaktyką) - wynagrodzenie biegłego (zespół opiniujący) w związku z badaniem w przedmiocie uzależnienia - wywiady środowiskowe na potrzeby Komisji - koszty administracyjne, materiały, wyposażenie lub modernizacja sprzętu - materiały informacyjno-edukacyjne - podróże służbowe - kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych	MGKRPA

	- występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego	
6.	Szkolenia i kursy specjalistyczne dla różnych grup zawodowych, podmiotów gospodarczych oraz osób obsługujących gminny program.	MGKRPA/MGOPS/ZI
7.	Wspieranie ruchu samopomocowego: - grup AA – wyjazdy o charakterze terapeutycznym: Jasna Góra, Góreckie Rekolekcje itp. - grupa Al-Anon - innych grup wsparcia zwiększających integrację społeczną i psychiczną swoich członków.	MGKRPA

**UZASADNIENIE DO
UCHWAŁY NR XIII/.../25
RADY MIEJSKIEJ W SZAMOCINIE
z dnia 4 września 2025 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029**

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii i innym uzależnieniom, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz działaniami na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych, należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych działań prowadzona jest w oparciu o gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 jest odpowiedzią na wymogi ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023, poz. 2151), która wprowadza obowiązek przyjęcia przez radę gminy jednego programu obejmującego profilaktykę i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 – 2029 finansowana będzie ze środków przeznaczonych na ten cel w budżetach Miasta i Gminy Szamocin uchwalanych na poszczególne lata 2026, 2027 2028 i 2029.